

ISSN 2524-0986

 iScience™

АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

ЖУРНАЛ

Выпуск 3(47)
Часть 3

Переяслав-Хмельницкий
2019

**АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ
В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ**

ВЫПУСК 3(47)
Часть 3

Март 2019 г.

ЖУРНАЛ

Выходит – 12 раз в год (ежемесячно)
Издается с июня 2015 года

Включен в наукометрические базы:

РИНЦ http://elibrary.ru/title_about.asp?id=58411

Google Scholar

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=JP57y1kAAAAJ&hl=uk>

Бібліометрика української науки

http://nbuviap.gov.ua/bpnu/index.php?page_sites=journals

Index Copernicus

<http://journals.indexcopernicus.com/++++,p24785301,3.html>

Переяслав-Хмельницький

УДК 001.891(100) «20»

ББК 72.4

A43

Главный редактор:

Коцур В.П., доктор исторических наук, профессор, академик Национальной академии педагогических наук Украины

Редколлегия:

Базалук О.А.	д-р филос. наук, профессор (Украина)
Доброскок И.И.	д-р пед. наук, профессор (Украина)
Кабакбаев С.Ж.	д-р физ.-мат. наук, профессор (Казахстан)
Мусабекова Г.Т.	д-р пед. наук, профессор (Казахстан)
Смырнов И.Г.	д-р геогр. наук, профессор (Украина)
Исак О.В.	д-р социол. наук (Молдова)
Лю Бинцянь	д-р искусствоведения (КНР)
Тамулет В.Н.	д-р ист. наук (Молдова)
Брынза С.М.	д-р юрид. наук, профессор (Молдова)
Мартынюк Т.В.	д-р искусствоведения (Украина)
Тихон А.С.	д-р мед. наук, доцент (Молдова)
Горашенко А.Ю.	д-р пед. наук, доцент (Молдова)
Алиева-Кенгерли Г.Т.	д-р филол. наук, профессор (Азербайджан)
Айдосов А.А.	д-р техн. наук, профессор (Казахстан)
Лозова Т.М.	д-р техн. наук, профессор (Украина)
Сидоренко О.В.	д-р техн. наук, профессор (Украина)
Егизарян А.К.	д-р пед. наук, профессор (Армения)
Алиев З.Г.	д-р аграрных наук, профессор, академик (Азербайджан)
Партоев К.	д-р с.-х. наук, профессор (Таджикистан)
Цибулько Л.Г.	д-р пед. наук, доцент, профессор (Украина)
Баймухамедов М.Ф.	д-р техн. наук, профессор (Казахстан)
Мусабаева М.Н.	д-р геогр. наук, профессор (Казахстан)
Хеладзе Н.Д.	канд. хим. наук (Грузия)
Таласпаева Ж.С.	канд. филол. наук, профессор (Казахстан)
Чернов Б.О.	канд. пед. наук, профессор (Украина)
Мартынюк А.К.	канд. искусствоведения (Украина)
Воловык Л.М.	канд. геогр. наук (Украина)
Ковальська К.В.	канд. ист. наук (Украина)
Амрахов В.Т.	канд. экон. наук, доцент (Азербайджан)
Мкртчян К.Г.	канд. техн. наук, доцент (Армения)
Стати В.А.	канд. юрид. наук, доцент (Молдова)
Бугаевский К.А.	канд. мед. наук, доцент (Украина)
Цибулько Г.Я.	канд. пед. наук, доцент (Украина)

Актуальные научные исследования в современном мире // Журнал - Переяслав-Хмельницкий, 2019. - Вып. 3(47), ч. 3 – 204 с.

Языки издания: українська, русский, english, polski, беларуская, казақша, o'zbek, limba română, кыргыз тили, ჯჷჷრტინ

Сборник предназначен для научных работников и преподавателей высших учебных заведений. Может использоваться в учебном процессе, в том числе в процессе обучения аспирантов, подготовки магистров и бакалавров в целях углубленного рассмотрения соответствующих проблем. Все статьи сборника прошли рецензирование, сохраняют авторскую редакцию, всю ответственность за содержание несут авторы.

УДК 001.891(100) «20»

ББК 72.4

A43

УДК 796.05

Кузенков Олег Викторович
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут» ім. Ігоря Сікорського
(Київ, Україна)

ВИВЧЕННЯ ВИПАДКІВ ВИКОРИСТАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ КОНФЛІКТІВ В СПОРТИВНИХ КОМАНДАХ

Анотація. Спортивне середовище виткане з різноманітних суперечностей та конфліктних ситуацій. Під час спостереженням в спортивних командах за цими явищами простежується як негативні, так й позитивні наслідки. Спроби керівників, або тренерів, використовувати конфліктні ситуації мають місце.

Ключові слова: гравці, тренер, конфліктна ситуація, психологічна мобілізація.

ИЗУЧЕНИЕ СЛУЧАЕВ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ОТДЕЛЬНЫХ ВИДОВ КОНФЛИКТОВ В СПОРТИВНЫХ КОМАНДАХ

Аннотация. Спортивная среда соткана из разных противостояний и конфликтных ситуаций. Во время наблюдения в спортивных командах за этими явлениями прослеживаются как негативные, так и позитивные последствия. Попытки руководителей, или тренеров, использовать конфликтные ситуации имеют место.

Ключевые слова: игроки, тренер, конфликтная ситуация, психологическая мобилизация.

Kuzenkov Oleg
National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»
(Kyiv, Ukraine)

STUDYING THE USE OF DIFFERENT SPECIES OF CONFLICTS IN SPORTS TEAMS

Annotation. The sports environment consists of different confrontations and conflicts. During the observation in sports teams, these phenomena can be traced to both negative and positive effects. Attempts by executives, or coaches, use of conflict situations take place.

Keywords: players, coach, conflict situa

Конфліктологія - як наука, вивчає закономірність виникнення, розвиток, вирішення та завершення конфліктів в різних сферах життя, Існує багато теорій та досліджень конфліктів та їх наслідки. Більшість авторів вважають причиною цього явища природу людини, який властива боротьба за виживання, за кращі умови існування, жага домінування і таке інше.

Сучасний спорт - це феноменальна галузь діяльності людини, яку конфліктні ситуації пронизують наскрізь. Боротьба за першість, за результат,

за матеріальну, або фінансову нагороду є суттю спорту, його рушійною силою. Ці процеси регламентуються правилами змагань, кодексом «чесної боротьби», Олімпійською Хартією та іншими документами. Але постійно виникають протиріччя - між спортсменами, командами, окремими спортивними організаціями і навіть між країнами. Для вирішення таких проблем використовують спортивні, арбітражних та інші судові інстанції, що часто вимагає значного часу і часто мають деструктивні наслідки для сторін.

Рекомендації спортивних психологів зводяться до того, як уникати, або вирішувати суперечки на різних рівнях. На багатьох прикладах досліджено той негатив, який несуть конфлікти, чи конфліктні ситуації для спортсменів, команд, тощо. Але чи існує позитив від таких явищ?

Аналіз наукової літератури, власний досвід, спочатку як гравця, а потім як тренера, доводить до міркування, що на низовому рівні, тобто між спортсменами, між спортсменами та тренерами, час від часу виникають напружені ситуації, якими можливо і треба керувати. І не тільки з метою їх усунення, але й для отримання користі від цих процесів. Щоб з'ясувати, чи є позитивний вплив від конфліктів, було проведено опитування серед тренерів команд з різних ігрових видів спорту. Вони відповідали на такі запитання:

1. Чи спостерігали ви позитивний вплив від конфліктів на дії ваших підлеглих?

2. Чи були у вас спроби з користю використовувати конфлікти?

3. Якщо «так», у скількох випадках (в % відношенні) такі спроби приносили користь?

Результати опитування виявили таке:

- 73 % тренерів спостерігали ефект психологічної мобілізації зусиль своїх підлеглих;

- 57% навмисно або спонтанно робили спроби використовувати такі протистояння між гравцями, або між командами у своїй практиці.

- приблизно третина, тобто 30%, спроб були вдалимими.

Результати опитування показують, що під час роботи з командами з різних ігрових видів спорту, практика створювання та керування конфліктними ситуаціями має місце і сенс.

Спортивні команди складаються з декілька груп людей, які об'єднані за функціональними обов'язками. Це гравці, тренери, допоміжний персонал (лікарі, масажисти, адміністратори), а також керівництво. Під час тренувальної роботи три перші групи знаходяться у постійному контакті. Не дивлячись на те, що їх об'єднують спільні цілі, вірогідність виникнення непорозуміння, неприязні між гравцями, між гравцями та тренерами досить висока, що може перерости у відкриті протистояння або конфлікти. Їх можна визначити як горизонтальними або внутрішніми.

Вертикальними, або зовнішніми називають конфлікти між гравцями або тренерами з керівництвом (власниками) команд, з іншими командами, лігами, федераціями і таке інше. Таких випадків набагато більше і вони ретельно вивчені.

Ключовою фігурою керування командою та допоміжним персоналом є головний тренер. Саме він є центром куди надходить вся інформація і де приймаються оперативні рішення. Головний тренер, як правило, людина з великим досвідом не тільки професійним, але й життєвим. Також він має бути

непоганим психологом - відчувати настрої, думки свої підлеглих, щоб розуміти яким чином підтримувати позитивну робочу атмосферу на тренуваннях, згуртовувати гравців в єдиний колектив на змаганнях. В більшості з ігрових видів спорту атлети знаходяться в постійному фізичному та психологічному контакті. Враховуючи високий емоційний фон, це стає підґрунтям для виникнення суперечок між спортсменами. Але вони в більшості випадків мають тимчасовий характер. В спортивних командах існують інші, більш глибокі протиріччя – конкуренція за місце у основному складі, боротьба за кращі фінансові умови й таке інше.

Досвідчений тренер, маючи за мету досягнення високого результату, згуртовує спортсменів як колектив для плідної тренувальної роботи та ігрової практики. Як правило наставник запобігає виникненню конфліктних ситуацій між гравцями, бо це може мати негативно впливати на психологічний стан команди – пригнічення, роздратування, відкрита агресія атлетів. Але існують моменти коли конфлікти можуть приносити користь. Приклад - боротьба за місце в стартовому, або ігровому складі команди. Тренер під час підготовки навмисно зводить в протистоянні конкурентів. Якщо у вправах існує фізичний контакт, то це може переростати у відкриті або скритні конфлікти між спортсменами. Задачі керівника знайти ту «золоту середину», що дає можливість, по – перше: утримувати психологічний баланс між атлетами та запобігати поглибленню протистояння. По – друге: стимулювати гравців для більшої самовіддачі на тренуванні.

Особливе значення для контролю за складними ситуаціями має спілкування тренера з підлеглими. Воно може бути в формі індивідуальних або загальних бесід. Під час такого контакту наставнику треба скласти уявлення про психологічний портрет, темперамент, морально – вольові якості, знайти підхід до кожного. Все це дає передбачення того, як поведе себе гравець у різних життєвих обставинах взагалі, або в напружених ситуаціях на змаганнях. Спираючись на свій досвід та відчуття своїх гравців тренер може використовувати конфлікти між ними.

Зовнішніми, або вертикальними, конфліктами вважають ситуації протистояння з зовнішніми обставинами. За тривалістю бувають короткострокові та довгострокові. Короткострокові – це протистояння з спортсменами, тренерами команд суперників, арбітрами, глядачами тощо. Довгострокові в більшості випадків - з спортивними федераціями, керівниками клубів, ліг та інше.

За результатами опитування тренерів саме зовнішні короткострокові конфлікти мають найбільш мобілізуючий ефект. Це частіше відбувається в період змагань. Під час спостереження за керуванням командами Української суперліги з баскетболу та футзальної Ліги України ми неодноразово фіксували виникнення конфліктних ситуацій, особливо у складні, напружені моменти гри. Частіше це суперечки з арбітрами, тренерами або гравцями суперників, іноді з глядачами. Саме тренерські штаби команд (головний тренер або його помічники) стають в більшості випадків призвідниками конфліктів. Залишається відкритим питання - чи навмисно, або інтуїтивно тренери в складних ситуаціях використовують це? Під час гри, коли треба миттєво приймати рішення, скоріше за все це відбувається підсвідомо. Але у своєму

педагогічному досвіді наставник може мати позитивні приклади використання конфліктів, що стає підґрунтям для такої дії.

В кращих професійних баскетбольних лігах Світу є значна кількість відомих фахівців які системно конфліктують, коли відчувають, що результат гри для їх команди може бути негативним. Це Майк ДиАнтоні («Хьюстон»), Том Тібодо («Філадельфія»), Желько Обрадович («Фенербахче»), Піні Гершон («Маккабі») та багато інших. Команди під керівництвом цих наставників досягали великих успіхів у різних Світових та континентальних турнірах.

Здобуття значних перемог залежить від багатьох факторів, зокрема від якісного тренувального процесу, вибору ефективної тактики та далекоглядної стратегії, підбору відповідних виконавців, вміння оперативно керувати командою під час ігровою практики та інше. Ще необхідна умова - створення такого психологічного клімату в колективі, що одночасно згуртовує спортсменів і стимулює їх конкурувати між собою. Розумне використання конфліктів сприяє гармонізації відносин у внутрішньому командному середовищі, а також мобілізує гравців в складні моменти під час змагань.

Висновки.

1. Конфлікти у житті людини, зокрема у спорті, мають місце. Вони у більшості випадків несуть негатив для сторін. Але також спостерігається й позитивні моменти від цих явищ, зокрема внутрішня мобілізація спортсменів, згуртування команди, тощо

2. Тренерський штаб є центром керування усіх процесів у команді, в тому числі, у разі виникнення конфліктних ситуацій.

3. Відмічено значну кількість вдалих спроб використання тренерами конфліктів з метою психологічної мобілізації окремих спортсменів, або команди в цілому,

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Конфликтология. Учебник, Под ред.А.Я.Кибанова - Изд 2 – е. М.Инфра – М, 2007
2. Конфликтология; конфликт в спорте. Ю.А. Фомин ст.СпортWiki